

dér sammenhæng. Det er derfor, jeg sætter spørgsmålstegn ved det at åbne op for det, for det er også noget med, at vi åbner op for nogle ting. Og jeg havde også bemærket det dér med, at der skal være en beskikket advokat til stede og alt det dér, det har jeg set, men når man åbner op for det, så er det en hensigtsmæssig måde, det er vældig praktisk for efterforskningen, hvis man kan benytte sig af det, og dér har vi altså set, at ting også er skredet. Det er det, der har været min bekymring i sagen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af lovforslag nr. L 65: Forslag til lov om forbud mod omskæring af kvinder.

Af Lene Espersen (KF), Jan Køpke Christensen (FP), Pia Kjærsgaard (DF) og Jacob Haugaard (UP).

(Fremsat 14/11 96).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Justitsministeren (Bjørn Westh):

Lovforslaget fra Det Konservative Folkeparti, Fremskridtspartiet, Dansk Folkeparti og hr. Jacob Haugaard går ud på, at det i en selvstændig lov fastsættes, at det er strafbart at foretage eller medvirke til omskæring af piger og kvinder. Det foreslås samtidig, at en dansk statsborger eller en i Danmark hjemmehørende person, der i udlandet foretager eller medvirker til

omskæring af piger og kvinder, kan straffes, selv om omskæringen ikke er forbudt i det land, hvor indgrebet er foretaget.

Folketinget har tidligere bl.a. i forbindelse med behandling af beslutningsforslag nr. B 109 i foråret i år drøftet spørgsmålet om straf for omskæring af kvinder og ophævelse af krav om dobbelt strafbarhed i relation til denne forbrydelse. Forslaget blev nedstemt af et flertal i Folketinget.

Omskæring af kvinder er i dag strafbart efter straffelovens § 245, stk. 2, om legemsbeskadigelse. Strafferammen er fængsel i 4 år, under skærpende omstændigheder i 8 år. Det er altså en voldsom forbrydelse, som vi også straffer hårdt. Som jeg tidligere har oplyst, indebærer princippet om dobbelt strafbarhed, at det er en forudsætning for at straffe i Danmark, at handlingen også er strafbar i det land, hvor den er udført.

Princippet om dobbelt strafbarhed er efter min opfattelse et rigtigt princip, der er tænkt som beskyttelse af hvert enkelt lands borgere. Vi har også i Danmark en væsentlig interesse i, at handlinger, som er helt lovlige her i landet, ikke straffes, hvis en af vore medborgere, en dansker, rejser til udlandet. Og skal vi kræve det af andre, så har de selvfølgelig også ønsker til os.

Det kræver derfor en nøje afvejning af fordele og ulemper, hvis man skal gå ind og ophæve et sådant gældende princip på enkelte områder. Når det drejer sig om omskæring af kvinder, tror jeg ikke, der er nogen her i Folketinget, der ikke synes, at sådanne indgreb er forfærdelige overgreb mod den enkelte kvinde, og at de bør bekæmpes. Spørgsmålet er så, hvordan vi gør det bedst muligt, og det er dér, diskussionen efter min mening bør stå.

Det har bl.a., som jeg sagde, sidste gang vi diskuterede det, Sundhedsministeriet haft et udvalg til at se på. Behovet for en lovændring er tvivlsomt. For det første fordi vi i Danmark ikke kender til tilfælde, hvor der har været spørgsmål om at rejse en straffesag. Der er ikke indberetninger til mig om noget tilfælde, hvor det kunne være kommet på tale.

For det andet skal vi være opmærksomme på, at det i sådanne sager typisk vil være barnets forældre, der skal rejses straffesag imod, og det vil ikke gavne barnet, hvis forældrene skal afsone en straf for indgrebet. Hvordan vil forholdet barn-forældre blive, hvis det er barnet, der skal angive forældrene, og de skal i fængsel? Vil det hjælpe barnet i situationen, hvor forbrydelsen er begået? Heldigvis har jeg altså heller ikke eksempler på, at det er sket.

Når det drejer sig om omskæring, er vi for det tredje inde på et område, der i høj grad bygger på traditioner i fremmede kulturer, og man kan sige, at straf her i landet måske ikke det bedste middel til at overtale det folk til at ændre adfærd.

Der står i bemærkningerne til lovforslaget, at en lov vil kunne sende et signal om afstandtagen fra kvindelig omskæring. Jeg synes, det er vigtigt at sende det signal. Spørgsmålet er så igen, hvordan vi giver det signal bedst, og her er det, det foreslås, at der bliver givet en målrettet oplysning og information.

Sundhedsministeriet har i september i år afgivet en rapport vedrørende en oplysningsindsats mod omskæring af piger. Rapporten er udarbejdet med deltagelse af repræsentanter for indvandrere fra lande, hvor omskæring finder sted, og indeholder bl.a. en grundig redegørelse for problemstillingen. Arbejdsgruppen bag rapporten anbefaler, at der i Sundhedsstyrelsens regi nedsættes en bredt sammensat arbejdsgruppe, der skal udarbejde informationsmateriale til brug for en forstærket forebyggende indsats. Sundhedsstyrelsen forventer at gå i gang med projektet i år.

Det er derfor min opfattelse, at vi skal følge udviklingen i dette arbejde, før vi tager endelig stilling til, om der er behov for at sende flere signaler på forskellig måde vedrørende dette problem. Men der skal ikke være tvivl om, at jeg er enig i, at Folketinget helt klart må sende et signal om, at det her er nogle forbrydelser, som vi ser meget hårdt på, og som vi ikke vil anbefale. Og vi vil i vores internationale arbejde arbejde for, at man ikke foretager den slags ting over for kvinder.

Jeg tror, vi når det fælles mål bedst på den måde, jeg har foreslået, men lad os tage en diskussion.

(Kort bemærkning).

Lene Espersen (KF):

Jeg hæftede mig ved, at justitsministeren i sin tale sagde, at lovforslaget jo indeholder en paragraf, som siger, at man kan straffe folk, der tager til udlandet og får deres barn omskåret, også selv om det ikke er forbudt i landet.

Derfor skal mit spørgsmål til justitsministeren være, om justitsministeren har en opgørelse over, i hvor mange lande i verden omskæring rent faktisk er tilladt, for det må jo være det, der så er det interessante, og det, der er det juridisk bærende argument for Justitsministeriet, at der

altså er en række lande, hvor det her ikke er tilladt, hvorfor lovforslaget derfor ikke kan omhandle dette.

I forlængelse af dette vil jeg godt spørge justitsministeren i forbindelse med den dobbelte strafbarhed, om det, at man indgår konventioner, ikke er noget, man kan bruge til netop at fremhæve den dobbelte strafbarhed. Det er jo sådan i dag, at konventioner ikke bare er et stykke papir, man underskriver, og at man så bare kan blæse på, hvad der står i dem. Og børnekonventionen indeholder efter den viden, jeg har fået ud af et svar fra justitsministeren, netop en artikel, der omhandler forbud mod omskæring af piger.

Endelig vil jeg godt spørge justitsministeren, om han læser aviser, for justitsministeren siger jo, at han ikke kender til tilfælde, hvor børn i Danmark er blevet omskåret. Jeg vil bare tillade mig at citere fra et par aviser for at vise, at det faktisk ikke er korrekt.

Formanden:

Der er kun ét minut til de korte spørgsmål, så det må gøres meget kort.

(Kort bemærkning).

Lene Espersen (KF):

O.k., jeg gør det meget kort. Jeg vil blot sige, at jeg her har et citat fra Jyllands-Posten fra i foråret, da vi debatterede det her, hvor en somalier udtaler: Det foregår i private lejligheder i udlandet. Alle kender adresserne, og især lande i Asien er populære, fordi det er let at rejse ud og ind.

Det foregår altså.

(Kort bemærkning).

Jan Køpke Christensen (FP):

Det, der får mig på talerstolen, kunne være mange ting, men som vi nu hørte fra formanden, er der ret kort tid, og derfor skal jeg koncentrere mig om en bestemt ting, som justitsministeren sagde. Et af argumenterne fra justitsministeren for ikke at støtte forslaget var, at hvis man fik en straf for forældre, der havde begået denne her kriminalitet i udlandet, så ville børnene jo ikke have de forældre hos sig længere.

Hvis det virkelig er et af argumenterne fra landets justitsminister, må jeg nok sige, at så er bunden nået. Det kan ikke være rigtigt, at man i den argumentation lægger ind, at hvis også alle andre kriminelle skulle ende i spjældet, så har børnene jo ikke deres forældre længere, og der-

for må vi prøve at kigge på alle andre handlinger også.

Det er strafbart i Danmark, det er vi enige om. Så må det også gælde i udlandet, og så kan man ikke sige, at argumentet bl.a. er, at så har de ikke deres forældre.

Jeg mener, at denne barbariske holdning, der udvises af disse mennesker, der gennemfører disse barbariske skikke, omgående skal stoppe, også i udlandet, og det håber jeg justitsministeren indser.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (DF):

Må jeg godt spørge justitsministeren – jeg ved ikke, om ministeren vil svare med det samme eller tage det med i sin sidste besvarelse; jeg så allerhelst et svar nu: Når ministeren siger, det ikke nytter noget, fordi børnene, det går ud over, når det er forældrene, der faktisk er de skyldige i denne her sag, så nærmest bliver dobbelt straffet for det her, gælder det så i alle sager? Vil det sige, at forældre godt må banke deres børn sønder og sammen uden at blive straffet, fordi det så går ud over børnene, hvis forældrene bliver straffet? Altså det må da gælde hele vejen igennem.

Jeg synes simpelt hen, det var et elendigt argument, justitsministeren kom med, og hvis ikke der er andre argumenter – jeg hørte faktisk ikke ret mange andre – så synes jeg helt klart, at regeringen selvfølgelig burde være positiv over for det her forslag.

(Kort bemærkning).

Bendt Bendtsen (KF):

Nu var det sådan, at ministeren forespurgte, om det her overhovedet fandt sted i Danmark. Jeg vil sige, at det ikke er en sag, som Det Konservative Folkeparti har rejst, fordi vi tror, vi har fundet ud af et eller andet. Det er faktisk Somalisk Kvindeforening, der har rejst denne debat, og jeg kan sige, at via et telegram fra Ritzaus Bureau den 16. november 1995 siges det, at kriminalpolitiet i Århus i øjeblikket efterforsker en sag om kvindelig omskæring. Det drejer sig om et spædbarn fra et afrikansk land, der sammen med sine forældre er bosiddende i Århus Politikreds. Sektorchef Leif Jepsen fra socialvæsenet i Århus Kommune har også udtalt, at man ikke har noget overblik over problemets omfang.

Det er vi så enige i, men det er sådan, at der er formodninger om, at det her foregår i flere tilfælde, hvilket man også har kunnet se i dagspressen.

Holger Graversen (S):

Justitsministeren har allerede udmærket redegjort for indhold og hensigter med det foreliggende lovforslag, så det skal jeg ikke bruge tid på.

I Socialdemokratiet mener vi fortsat, at omskæring af piger og kvinder er en afskyelig form for lemlæstelse og mishandling, som vi alle naturligvis tager stærkt afstand fra. Derfor er vi også fortsat af den mening, at vi skal gøre alt, hvad vi formår for at få disse umenneskelige ritualer udryddet, uanset hvor i verden de foregår. Men det må først og fremmest være barnets tarv, vi skal varetage, når vi vælger blandt de forskellige midler til at bekæmpe omskæring.

Vi ved jo, at der er folk i Danmark fra afrikanske kulturer, der har omskæring som ritual, men ingen af disse kan være i tvivl om det danske syn på den grusomme lemlæstelse. Hvis det sker i Danmark – og lad os nu se, om det bevises; ét er at efterforske, noget andet at bevise – falder straffen efter den hårde voldsparagraf med domme op til 4 års fængsel og under skærpende omstændigheder op til 8 års fængsel. Som der peges på, er det rigtigt, at problemet så opstår, hvis forældrene tager en pige med til et land, hvor det er tilladt at få omskæring foretaget. Desværre har vi stadig væk enkelte europæiske lande – måske kun Tyskland – der ikke har forbudt denne handling. Men man arbejder med det i Tyskland, og jeg mener, at vi kan regne med, at også Tyskland vil forbyde det i nær fremtid.

Under alle omstændigheder har vi ikke hidtil nogen konkrete eksempler på, at det er sket i Danmark, og det underbygger selvfølgelig vores tro på, at påvirkningen med god og forståelig oplysning virker. Det fremgår da også af den rapport, en arbejdsgruppe under Sundhedsministeriet har fremlagt. Der foregår virkelig et intenst oplysnings- og påvirkningsarbejde, hvori kvinder med samme kulturbaggrund også medvirker. Flygtninge fra det pågældende land, og det er altså Somalia, får efter ankomsten klar besked om den danske holdning, og nævnte arbejdsgruppe under Sundhedsministeriet har foreslået en yderligere indsats vendt mod både sundhedspersonalet og pågældende flygtningefamilier. Desuden foreslås nedsat en arbejdsgruppe til løbende at følge sagen op og effektivisere oplysningsarbejdet.

Det skal heller ikke glemmes, at FN's børnekonvention, og det står i kapitel 24, efterhånden er underskrevet af langt de fleste lande, og at

UNICEF's verdensomspændende arbejdsindsats er gode våben i kampen mod omskæring internationalt. Herhjemme vil kendskabet til en konkret omskæring falde ind under bistandslovens § 20 med underretningspligt eller oplysningspligt til myndighederne om vanrøgt og lignende. Socialdemokratiet er enig med ministeren i, at vi ikke skal vedtage en sådan særlov, som det i givet fald vil være, men følge sagen nøje. Selv om vi altså er enige i forslaget intentioner, må vi afvise det i denne omgang.

(Kort bemærkning).

Jan Kørpe Christensen (FP):

Jeg vil for det første spørge hr. Graversen, om Socialdemokratiet i realiteten er enig i den holdning, der blev givet udtryk for her, og det er selvfølgelig på baggrund af den debat, vi havde sidste gang, vi debatterede et sådant lovforslag, som kun Fremskridtspartiet og Dansk Folkeparti støttede.

Er det således, at der er uenighed i den socialdemokratiske gruppe? Jeg ved, at bl.a. fru Ingrid Rasmussen, som var Socialdemokratiets ordfører på området på daværende tidspunkt, i Jyllands-Posten den 18. januar 1996 udtrykte, at hun mente, at der skulle nogle initiativer til for at stoppe trafikken af piger, der bliver omskåret i udlandet. Vi må have undersøgt mulighederne, og i den forbindelse bør vi også se på Norge og Sverige, som har en lovgivning, der forhindrer omskæring i udlandet, siger Ingrid Rasmussen.

Skal der konkluderes således, at man kun er interesseret i de oplysningskampagner osv., som åbenbart er sat i gang? Eller er det således, at der reelt ikke er enighed i den socialdemokratiske gruppe, da det her jo naturligvis er et etisk spørgsmål?

(Kort bemærkning).

Lene Espersen (KF):

Socialdemokratiets ordfører, hr. Holger Graversen, siger, at man ikke ønsker nogen særlov på det her område. Jeg vil gerne bede hr. Holger Graversen, der var ordfører på beslutningsforslag nr. B 109 i sidste folketingssamling, om at bekræfte, at hr. Holger Graversens parti gik med på en betænkning, hvor der bl.a. stod: »... men vil også aktivt medvirke til en eventuel lovgivning med ovenstående intentioner, idet dette vil kunne have en stor præventiv virkning mod omskæring.«

Jeg kan altså forstå, at Socialdemokratiet i løbet af en 6-7 måneder totalt har skiftet kurs og nu ikke mener, at en særskilt lovgivning på området, som de somaliske kvinder har ytret et meget stort ønske om, skal laves i Danmark.

Jeg kan også forstå, at hr. Holger Graversen endnu en gang betvivler, at der foregår omskæring af piger, der er bosiddende her i Danmark. Jeg vil gerne tillade mig at citere fra Ritzau den 17. januar 1996, hvor psykiater ved Distriktspsykiatrisk Center på Vesterbro Fatuma Ali siger: »Jeg hører oftere end tidligere om piger, der sendes til Kenya eller andre lande, hvor omskæring stadig praktiseres.«

Det foregår.

(Kort bemærkning).

Holger Graversen (S):

Til hr. Kørpe Christensen: Det er en helt enig socialdemokratisk folketingsgruppe, der har den indstilling, som jeg og ministeren har fremlagt her. Ikke nogen tvivl om det. Vi har været i tvivl, om vi skulle stramme op, og det var også det, vi sagde i foråret, da vi behandlede sagen. Men vi har så imidlertid fået denne rapport fra arbejdsgruppen, og vi synes, at med det gode arbejde, der gøres, er der ingen grund til i hvert fald i øjeblikket at gribe yderligere ind. Jeg vil da ikke stå her og for tid og evighed afvise, at vi kan gribe ind, hvis det virkelig er et problem, som eskalerer, men vi finder ikke, der er nogen grund til det i øjeblikket.

Til fru Lene Espersen: Ja, det er det samme.

Jeg sagde i min tale bl.a., at vi ikke vil afvise senere at gribe til lovgivning, men vi finder altså ikke nogen grund til det i øjeblikket.

Med hensyn til om der virkelig finder tilfælde sted i Danmark: Jeg vil gerne se det bevist. Man skal altså ikke tro på, hvad man hører, og hvad man læser i aviser. Vi vil gerne se det. Desuden kan vi altså ikke lovgive om hver enkelt sag, der opstår i det ganske land, for så får vi et bureaukrati uden lige.

(Kort bemærkning).

Jan Kørpe Christensen (FP):

Jeg vil sige, det er godt, vi også har de grønne hæfter, for det, der nu bliver sagt af hr. Graversen, er, at hr. Graversen påstod, at han sagde ved behandlingen af det forslag, vi behandlede den 10. april 1996, at han ikke ville afvise ud i al fremtid, at der kunne komme en skærpet lovgivning. Nej, det, der blev sagt, var, jf. Folketingets forhandlinger, spalte 5307:

»Men jeg vil gerne afslutte med at understrege, at Socialdemokratiet ikke afviser at medvirke til at gøre omskæring strafbart, selv om det foregår i udlandet, jf. beslutningsforslagets hensigt.«

Der var ikke noget med senere. Man ville slet ikke afvise, at det kunne ske, og derfor vil jeg godt spørge hr. Graversen: Hvilke oplysninger, hvilke argumenter er det, der ligger til grund for, at Socialdemokratiet ligesom er blevet mere og mere blød i knæene?

Og så må jeg endnu en gang sige, at de oplysninger, jeg i hvert fald har både fra dagspressen og også andetsteds fra, er, at ikke alle socialdemokratiske folketingsmedlemmer er enige i den holdning, der gives udtryk for her. Men all right, hr. Graversen vil sige, han kender den socialdemokratiske gruppe bedre, end jeg gør. Men jeg tager det for pålydende, jeg taler også med medlemmer af den socialdemokratiske gruppe, og jeg har virkelig tillid til det, de fortæller undertegnede og også andre.

(Kort bemærkning).

Lene Espersen (KF):

Jeg vil også gerne bede hr. Holger Graversen bekræfte, at det altså er udvalgets rapport, der har gjort, at Socialdemokratiet lige pludselig har ændret mening på det her punkt. Jeg hører hr. Holger Graversen sige, at Socialdemokratiet ikke har tænkt sig at gøre noget som helst ved det her problem, før vi har lemlæstede piger på bordene rundt omkring.

Er det virkelig rigtigt, at Socialdemokratiet ikke ønsker at medvirke til at lave en fornuftig lovgivning på det her område og sikre, at forældre, der kidnapper deres børn, tager dem til udlandet og lemlæster dem dér, bliver retsforfulgt? Det vil man ikke være med til, før man har en masse konkrete eksempler. Har Socialdemokratiet i den forbindelse tænkt sig at tage initiativ til at begynde at kontrollere de somaliske døtre, før de tager på sommerferie i Afrika?

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (DF):

Det her forslag kommer til afstemning i hvert fald inden sommerferien, og så må alle socialdemokratiske medlemmer jo gøre op med sig selv, hvordan de vil stemme. Jeg har desværre en forudelse om, og det skal såmænd ikke undre mig, at alle stemmer imod. Det synes jeg er sørgeligt, specielt efter de udtalelser, der er faldet tidligere.

Men jeg havde faktisk en formodning om, at det ville gå, sådan som vi har været ude for det så tit, at når oppositionen fremsætter et forslag, som Socialdemokratiet og de øvrige regeringspartier kan være enige i, siger regeringen nej under førstebehandlingen af oppositionens forslag, og så vil den senere selv komme med et forslag, som så bliver vedtaget. Det er sådan lidt irriterende, men o.k., det er selvfølgelig også en måde at få tingene igennem på.

Men jeg kan forstå, og det bliver hr. Graversen nødt til at bekræfte, at Socialdemokratiet fuldstændig er gået væk fra at fremsætte et forslag på det her område. Det synes jeg er rystende, simpelt hen! Ganske enkelt rystende! Og jeg vil godt bede enten hr. Graversen eller allerhelst justitsministeren om at bekræfte heroppefra, at hvis der er nogle offentlige myndigheder, sundhedspersonale eller andre, der får kendskab til de her ting, for det hører man faktisk ret ofte at de får, har de en pligt til at melde folk til politiet. Det mener jeg, de har pligt til, hvis der er mistanke om, at en lille pige har været igennem denne operation. Ministeren må bekræfte, at så bliver folk meldt til politiet. Det skal i hvert fald være min opfordring. Det er ganske enkelt oprørende, hvad der finder sted, og det ved Socialdemokratiet udmærket godt.

(Kort bemærkning).

Holger Graversen (S):

Jeg føler, det er som at slå i en dyne at ville fortælle omverdenen, befolkningen, at vi er imod det, der hedder omskæring. Jeg har understreget tilstrækkeligt, tror jeg nok, at vi selvfølgelig er imod det. Det, vi ikke er enige i, er midlet. Om jeg sagde senere eller undlod at sige senere sidste gang, synes jeg egentlig ikke ændrer så meget ved min udtalelse, da vi behandlede det sidst. Jeg henviste jo netop til, at vi skulle afvente at se den rapport, som på det tidspunkt var under udarbejdelse.

Denne rapport viser, at der sker en masse god oplysning på området, og dér mener vi, at det middel er langt bedre, for det har noget med forebyggelse at gøre, og det er altid bedre. Men jeg er klar over, at der er visse partier, der har svært ved at forstå, hvad forebyggelse egentlig betyder. Men forebyggelse er altid bedre end at gå til drastiske midler, således som det er foreslået her.

Jeg vil stadig væk se, hvordan det udvikler sig, og det ønsker vi i givet fald, inden vi går til mere drastiske midler. Jeg tror ikke på, det bli-

ver nødvendigt, fordi der faktisk er en frugtbar udvikling i gang med hensyn til at bearbejde de familier, det drejer sig om.

Man skal altså heller ikke overvurdere problemet som sådan. Her tænker jeg ikke på det enkelte barn. Det er grimt nok, men problemet i selve samfundet skal ikke overvurderes. Det er bedst at forebygge, og vi skal altid se på, hvad der tjener barnets tarv.

Hvis man endelig skulle finde et tilfælde, hvordan ville man kontrollere, at barnet havde været ude og fået det foretaget? Ville man give barnet en ydmygelse mere ved at begynde at undersøge det?

Det sidste svar: Hvis myndighederne bliver orienteret om det, har myndighederne en pligt til at tage sig af det, og det er vel op til de myndigheder, altså kommuner osv., om de ligefrem vil melde det til politiet. Det kommer vel an på, hvor groft det er.

(Kort bemærkning).

Lene Espersen (KF):

Jeg skal ikke forlænge debatten med hr. Holger Graversen yderligere, men jeg hørte hr. Holger Graversen sige, at nu skulle man jo heller ikke overvurdere problemets omfang. Hvor mange piger skal det dreje sig om, før Socialdemokratiet faktisk finder, at problemet har et omfang, så man gider gøre noget ved det?

Jeg kan oplyse hr. Holger Graversen om, at det drejer sig om ca. 900 piger i Danmark, der er under 15 år, som altså står over for at kunne være udsat for omskæring, og som tilhører den gruppe, som vi ved er i farezonen. Det tal kan sagtens bekræftes af det udvalg, som Socialdemokratiet åbenbart har hængt sin moral på.

(Kort bemærkning).

Holger Graversen (S):

Jeg synes, det bliver grovere og grovere. Der er 900 piger, som står over for – sådan skulle det nærmest opfattes – at få foretaget omskæring. Vi har ikke konkrete tilfælde, ikke ét eneste tilfælde.

Det er rigtigt, at der befinder sig mellem 800 og 900 somaliske piger i den aldersgruppe i Danmark. Det er korrekt, men med det arbejde, der foregår i øjeblikket, har vi al mulig grund til at formode, at de bliver overbevist om, at det er forkert at lade det gøre.

Birthe Rønn Hornbech (V):

Forslaget er jo en genfremsættelse, og jeg kan derfor henvise til, hvad jeg på Venstres vegne sagde sidste gang, men det er da både nyttigt og rigtigt, at vi igen får lejlighed til at fordømme denne handling, som efter dansk kultur, dansk retssyn, vesteuropæisk retssyn og vesteuropæisk kultur er en modbydelig lemlæstelse af små piger. Jeg forstår også, at det er vi aldeles enige om alle sammen.

Jeg vil derfor igen, ligesom jeg vist gjorde sidste gang, opfordre justitsministeren til i enhver sammenhæng internationalt at få dette sat på programmet, få det fordømt og også, hvis det er muligt, i samarbejde med andre lande, for Danmark bør ikke stå alene, at få ændret ved de principper, der er i den danske straffelov.

Vi er meget optaget af dette spørgsmål og har igennem flere år arbejdet med forskellige ideer, og vi fik jo allerede for et par år siden konstateret, at naturligvis er det her allerede strafbart efter dansk ret. Derom er ingen tvivl, og jeg forstår ministeren sådan, som det også blev oplyst sidste gang, at vi stadig væk ikke har nogen sager.

Det er naturligvis ikke ensbetydende med, at det ikke finder sted også her i Danmark, og jeg skal derfor opfordre alle i sundhedsvæsenet, der støder på små piger, der har været udsat for dette her, at man får det indberettet og man får tingene op til overfladen.

Vi er indstillet på, at det her skal bekæmpes med alle midler, men når jeg siger bekæmpes, så er det selvfølgelig udtryk for, at det er midler, der skal hjælpe, og da der er tale om et ældgamelt kulturmønster i andre dele af verden, mener jeg også, at oplysning er den rette vej. Det er den rette vej, at somaliske kvinder her i Danmark går i spidsen og forklarer deres medsøstre, at nok er det her nedarvet kultur, men her i landet går det altså ikke. Her i landet vil vi ikke acceptere det. Det er ikke nogen undskyldende omstændighed, at man kommer fra en fremmed kultur og så overtræder dansk straffelovgivning. Det kan ikke være meningen, at man kan medbringe barbariske skikke her til Danmark.

Forbrydelsen er jo anderledes end så mange andre forbrydelser, fordi den jo både stempler og formentlig også skader et sådant barn hele livet. Derfor mener jeg da også, at man i højere grad fra myndighedernes side skal være opmærksom på, om piger, der har været udsat for dette her, i virkeligheden vanrøgttes løbende, så tvangsfjernelse kan komme på tale. Det var

måske en mere præventiv måde, at forældrene vidste, at de kunne risikere tvangsfjernelse frem for straf.

Vi har også spurgt indenrigsministeren, om ikke dette kunne føre til udvisning, men har ikke fået positivt svar på det.

Som sagt er det for os utrolig vigtigt, at alle, der bliver klar over, at dette her finder sted, og ser ofrene, også får det indberettet, så det bliver fordømt og sagerne kommer frem i lyset.

Men så må jeg jo altså også sige, at tilsyneladende er der jo også en vældig dobbeltmoral hos nogle danske læger, der for penge er med til at retablere – kan man vel sige – denne omskæring, efter at en fødsel har fundet sted her i Danmark. Hvis det er sandt, som det er sagt, at det finder sted, så burde vi også kigge på det. Det er jo en gang hykleri og dobbeltmoral ud over alle grænser, hvis vi står og afviser det her og så alligevel tillader danske læger for skatteborgernes penge at retablere en omskæring, efter at kvinden har født.

Her gælder mere end nogen sinde det gamle ord, og det må altså sive ind hos de somaliske kvinder og måske navnlig mænd, der har fået opholdstilladelse her i landet: Skik følge eller land fly.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (DF):

Det her er jo stort set en genfremsættelse af det forslag, som Dansk Folkeparti fremsatte i sidste samling.

Jeg skal så bare spørge for god ordens skyld, for det undrede mig, at Venstre ikke var medforslagsstiller på det forslag, De Konservative nu har taget initiativ til, og hvor Dansk Folkeparti selvfølgelig også er med, for det synes jeg ikke fremgik så tydeligt: Hvad vil Venstre gøre ved det her forslag? Skal det fortsat alene gælde oplysningen, eller ønsker Venstre ligesom de andre partier, at man skal skride ind over for det her via lovgivning, så det også bliver forbudt at tage til hjemlandet og få det foretaget?

(Kort bemærkning).

Lene Espersen (KF):

I forbindelse med den høring, vi havde i Folketinget i starten af januar måned i år, udtalte fru Jonna Grønver, som er folketingsmedlem for partiet Venstre:

»Vi kan ikke her i landet se på, at mennesker, som vi har givet beskyttelse, sender deres børn til udlandet og lemlæster dem ved omskæring.

Jeg håber, at vi kan skabe flertal for en lovgivning, som f.eks. vil gøre det muligt at udvise folk, hvis de fortsat får døtrene omskåret i udlandet.«

Jeg kan altså forstå, og det kan jeg også forstå på ordførerens tale, at Venstre er tilhænger af, at forældre, der får deres børn omskåret, skal udvises af Danmark. Jeg vil godt spørge: Hvis Venstre ikke kan få flertal for et sådant lovforslag, som man jo så må forvente at de fremsætter, vil Venstre så ikke medvirke til, at de forældre i det mindste straffes, hvis vi ikke kan udvise dem af landet?

(Kort bemærkning).

Jan Kørpe Christensen (FP):

Man skal høre meget, før ørerne falder af. Det er utroligt, at når man netop har fulgt med i denne debat her i salen, så har man altså haft en hundrede procents overbevisning om, at Venstre ville støtte dette forslag. Så får man det mindre chok, at ordføreren fra Venstre åbenbart ikke har lyttet med og heller ikke til, hvad Venstres andre politikere melder ud på det her område. Derfor skal jeg ikke gentage de citater, som er sagt af andre ordførere her, men bare lige endnu en gang få Venstres ordfører til at melde ud ligesom Socialdemokratiet, om det vitterlig er hele Venstres gruppe, der har den her holdning. Så kan man sige, jamen naturligvis er det det.

Men igen må vi forholde os til de meldinger, der har været i medierne. Hvis man bare vil være nogenlunde pålidelige politikere, så må vi kunne gå ud fra, at de udmeldinger, man kommer med til pressen, hvor man hidser sig op over den her lovgivning og udtaler, at nu skal den strammes, og man skal retsforfølge dem, selv om det er foretaget i udlandet osv., og alt det, der er sagt fra Venstres politikere her på Christiansborg, at der så også er noget om de udtalelser. Eller er det sådan, at man heller ikke på det område ved, hvor man har Venstre? Det er utrolig kedeligt.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Nu kan jeg jo ikke gøre for, at hr. Jan Kørpe Christensen hidser sig op. Det synes jeg ikke, der er nogen grund til. Jeg synes, at vi skal diskutere dette alvorlige problem seriøst, og jeg skal gerne gentage én gang til.

Jeg har sagt præcis det samme, som jeg som ordfører for Venstre sagde sidste år, da vi diskuterede sagen: Vi vil med alle midler, der kan

forhindre dette, være med til at søge at ændre holdningen hos disse mennesker, så vi hverken ser omskæring i Danmark ved at sende pigerne til udlandet eller omskæring i det hele taget i hele verden. Det er en vanrøgt af børn på den mest undertrykkende måde set fra dansk side – selvfølgelig er det det. Det er vi enige om, og det kan jeg ikke blive ved med at gentage. Sådan er det.

Vi vil gerne være med til at bekæmpe det med alle midler, men vi har jo ikke haft nogen sager, og jeg vil da så godt bede justitsministeren i dag bekræfte igen, at vi har ingen sager. Og hvis vi får det, så går jeg selvfølgelig ud fra, justitsministeren vil gøre noget ved det og også fortælle Folketinget om det. Kan jeg ikke få det bekræftet her i dag?

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (DF):

Fru Birthe Rønn Hornbech må i det mindste have haft nogle sager den 5. januar 1995, da fru Birthe Rønn Hornbech udsendte en pressemeddelelse, og jeg skal blot citere det første afsnit:

»Flygtninge, der lader deres børn omskære, bør udvises. Hvis forældre med flygtningestatus rejser til udlandet og får foretaget omskæringen, bør de ikke kunne vende tilbage til Danmark.«

Så da må fru Birthe Rønn Hornbech da have været bekendt med nogle sager.

(Kort bemærkning).

Jan Kørpe Christensen (FP):

Et af argumenterne, der nu kommer frem fra Venstres ordfører, er, at der er jo ingen sager. Der er jo ingen sager. Nu er Venstres ordfører meget spændt på at få at vide fra justitsministeren, om der reelt er nogen sager. Men jeg går da ud fra, at Venstre ikke er det mindste i tvivl om det, der foregår.

Venstres ordfører siger samtidig, at det er uhyggelige ting, der sker på området, og at man tager skarpt afstand fra det, der sker på området, men at oplysning er godt. Det er vi da enige i i Fremskridtspartiet. Det er bare ikke nok. Med hensyn til bl.a. den præventive virkning er det ikke nok, at man bare giver oplysning.

Men Venstre ved jo godt, at det foregår. Venstre siger i samme nu, at det foregår, men at vi jo ingen sager har. Vil man virkelig så langt ned på diskussionsniveau, at man siger: All right, vi ved godt, at det er uhyggelige ting, der sker, men vi har ikke nogen konkrete sager, så derfor er der ingen grund til lovgivning på området.

Bendt Bendtsen (KF):

Justitsministeren har i dag her fra Folketingets talerstol udtrykt, at det at omskære var en modbydelig ting, og det var hele Folketinget enige i. Jeg synes også, vi var enige i en betænkning, og det havde jo givet os håb om i Det Konservative Folkeparti, at der kunne skabes et flertal for det forslag, som i dag er fremsat.

Som ordfører for Det Konservative Folkeparti vil jeg gerne fremhæve lovforslagets 3 væsentlige formål.

For det første sender man med en decideret lov på området et meget klart signal om, at vi i Danmark ikke accepterer omskæring af kvinder, selv om man for god ordens skyld nok nærmere burde bruge betegnelsen piger om de kvinder, denne lemlæstelse rammer. Det er også det, vi kalder signalværdien.

For det andet udvides det geografiske område af forbudet, således at omskæring i udlandet sidestilles med den nuværende strafudmåling i straffelovens § 245, stk. 2, om legemsbeskadigelse, der gælder for personer, der foretager omskæringen i Danmark. Det er jo velkendt, som debatten også har vist i dag, at dette her foregår.

For det tredje gives der hjemmel til at skærpe straffen, såfremt man ved omskæring udsætter den pågældende pige for livsfare, hvis en pige er ved at forbløde som følge af omskæringen, som på grund af indgrebets måde måske har fået en særlig graverende udgang.

Naturligvis er det da også indgået i Det Konservative Folkepartis overvejelser om et lovforslag, hvorvidt det nu også var nødvendigt for at komme omskæringen til livs. Efter konferencen på Christiansborg i januar er vi enige med de kvinder og de læger, som har udtalt sig om problemerne.

Vi er nået til den konklusion, at problemet efter vores opfattelse er af et sådant omfang, at det er nødvendigt med en speciel lov på området. Jeg må minde om, at Norge og Sverige allerede har indført lovgivningen, og så må jeg spørge, om vi her i Danmark skal være så meget forskellige på dette område, at vi ikke skulle gå ind og lave denne her lovgivning.

Vi mener som sagt, at signalværdien ved at lave en lov, der slet og ret forbyder omskæring, er, at vi så får givet de herboende forældre til børnene en klar opfattelse af, hvad der efter dansk lov er gældende, nemlig et totalt forbud mod omskæring, og vi kan være meget enige i det, der i dag er sagt fra Folketingets talerstol

om oplysning, men set med konservative øjne er det altså ikke nok.

Og internationalt set har vi et meget stærkt kort på hånden i form af FN's konvention om børns rettigheder, artikel 24, hvor der er lov hjemmel til at foretage denne udvidelse af strafeloven til også at omfatte udlandet, idet den dobbelte strafbarhed kan gøres gældende i alle lande, som har ratificeret børnerettighedskonventionen – så vidt jeg husker, er det et hundrede og nogle og firs lande.

Samtidig får regeringen med det lovforslag, som vi behandler i dag, en kærkommen mulighed for at benytte ratifikationen af denne konvention til via lovgivning at sikre, at vores handelspartnere og de donorlande, der modtager danske ulandsmidler, bliver indskærpet, at konventionen skal overholdes på det punkt. Og for at fremme forbudet mod omskæring skal et land udsættes for passende sanktioner, såfremt børnerettighedskonventionen ikke overholdes af det pågældende land.

Med disse bemærkninger skal jeg sige, at Det Konservative Folkeparti varmt støtter lovforslaget.

Margrete Auken (SF):

Jeg synes, det er opmuntrende, at der hos De Konservative og Fremskridtspartiet og Dansk Folkeparti osv. er så stor omsorg for vores fremmede. Det er jo en exceptionel dag, for det er vi ikke vant til, og vi glæder os over, at man virkelig vil pigerne det vel. Jeg håber i hvert fald, at man vil pigerne det vel og ikke sin egen handlekraft eller noget andet i den retning.

Og så er der lige et par småting:

For det første tror jeg, vi skal holde fast ved, at det skal hedde pigeomskærelse, for voksne kvinder må vel selv bestemme, hvad de vil have gjort ved sig, og derfor skal vi ikke kalde det kvindeomskærelse.

Derudover vil jeg af hensyn til fru Birthe Rønn Hornbech lige gøre det klart, at når man først er skåret i stykker i forbindelse med omskæring, kan man altså ikke på nogen måde retableres. Men hvis man har født, så hænger man i laser, og så er det da meget godt, at man bliver syet pænt sammen igen på hospitalet, og det synes jeg i og for sig at jeg godt vil være med til. Så det er ikke sådan, at jeg siger, at det ikke må ske.

Og jeg ved ikke, om et eksplicit formuleret forbud i den danske lov vil hjælpe i forhold til, hvordan det er nu, men det vil jeg godt være

åben over for; men jeg vil være meget ked af, at vi begynder at lovgive om noget, der er foretaget i udlandet, hvis det er lovligt i det pågældende land, for så vil vi få problemer.

Jeg ved ikke, om det har været nævnt fra talerstolen, for jeg må indrømme, at jeg ikke har fulgt med i alle de korte bemærkninger, der er faldet her, men det er klart, at hvis f.eks. en dansk kvinde i Irland gerne vil have foretaget en abort og hun så tager til Danmark for at få foretaget den, vil vi meget have os frabedt, at man i Irland straffer hende for det, når hun vender hjem igen, og på samme måde må det være her i landet; det synes jeg vi skal holde fast ved.

Og jeg tror også, vi skal holde fast ved, at FN's børnekonvention ikke er helt så nem at bruge i denne forbindelse, som nogle tilsyneladende mener, for selve formuleringen i FN's børnekonvention er udtryk for, at rituelle lemlæstelser ikke må tillades. Men for mange af disse kvinder er det ikke en religiøs eller rituel handling, men noget, der hører med til at blive en voksen kvinde, for de synes jo ærlig talt, at vi andre ser herrens ud, og derfor må man være klar over, at det altså drejer sig om mere end nogle mærkelige skikke, nemlig en meget indgroet forestilling om, hvordan en smuk voksen kvinde ser ud i den kultur.

Og derfor er det nok vigtigt at bruge alle de ressourcer, vi har til rådighed, både på tydeligt at markere, at vi selvfølgelig tager afstand fra det, fordi vi mener, det er en alvorlig lemlæstelse, og på at fremkalde den holdningsændring, som er den eneste farbare vej ud af det, og andre fremgangsmåder vil ikke hjælpe os ret meget i den sammenhæng, for det stikker meget dybere. Vi skal jo tænke på, at de forældre, der får det gjort ved deres småpiger, ikke er ude på at gøre dem fortræd eller at straffe dem, men får det gjort for pigernes skyld, for hvis vi ikke ved det, kommer vi ikke ud af stedet.

Derfor støtter jeg stærkt justitsministerens tilgang til disse ting, og jeg mener, at nogle af de somaliske kvinder, som deltager i denne debat, skal melde det til os, hvis de synes, vi kan forbedre noget i vores lovgivning, for det er meget vigtigt, at vi også hører deres synspunkter i den sag. De har jo været meget inde i debatten, og det er fint, hvis de kommer.

Ved at læse Sundhedsstyrelsens rapport har jeg nemlig opfattet det på den måde, at disse kvinder netop ikke har forestillet sig, at der skal ske en retlig ændring, og jeg kan ikke forestille mig, at man ikke har villet lytte til dem, hvis de

har sagt noget andet under det udvalgsarbejde. De kvinder er ikke mundlamme, og jeg betragter dem ikke som svagere med hensyn til at sige fra, end jeg selv er; så de skulle nok sige det, hvis de ikke var tilfredse med den løsning, især når de ved, at der vil blive stort gehør for det, hvis de kommer og siger: Vi vil godt have et direkte forbud formuleret i den danske lov.

Til gengæld vil jeg altså være imod, at det skal være strafbart at få det gjort i et andet land, hvis det er tilladt i dette andet land. Så må vi gøre det på den måde, at vi tager et slagsmål med Tyskland og de andre lande, hvor det åbenbart er tilladt endnu; men rent retligt kan vi simpelt hen ikke have, at man kan blive straffet for noget på den måde, for så kommer vi galt af sted.

Da vi havde diskussionen om småpigerne og sexturismen, skal man jo ikke glemme, at det er forbudt i alle lande. Så det er i og for sig ikke noget problem på samme måde, som det her vil være et problem, når det vitterlig ikke er forbudt i alle lande.

(Kort bemærkning).

Jan Køpke Christensen (FP):

Nu skulle der så lige komme en provokation til fra SF's ordfører, fru Margrete Auken, for ligesom at så tvivl om, hvorvidt vi nu også vil disse udenlandske piger noget godt, men sådanne provokationer er vi jo vant til, og med hensyn til det skal jeg bare sige, at jeg selvfølgelig ikke kan svare på andre partiers vegne, men at jeg er overbevist om, at de har det på samme måde: Naturligvis er der ingen i dette Folketing – selv ikke SF – der ønsker, at de barbariske lemlæstelser, som der her er tale om, bliver udført. Det troede jeg fru Margrete Auken var klar over.

Så lad nu være med at så tvivl om det, og lad os fortsat få en saglig debat, og lad os så alle sammen være enige om – og det går jeg ud fra at vi er – at det stærkt traditionsbundne ritual, der her udføres, er en uhyggelig skik.

Jeg synes altså, at vi skulle prøve at fortsætte den saglige debat, og så håber jeg, at de partier, der giver Fremskridtspartiet og Dansk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti ret i dag, virkelig mener det, de siger, og derfor også vil være med til at gennemføre denne lovgivning.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (DF):

Jeg må sige til fru Margrete Auken, at jeg må tage inderligt afstand fra de udtryk, som fru

Margrete Auken bruger om det, der sker i nogle kulturer: at man betragter denne omskæring på den måde, at så bliver pigen til en smuk voksen kvinde. For det, som det drejer sig om, er jo, at små piger bliver lemlæstet og måske allerede på det tidspunkt dør af blodtab eller andre komplikationer i forbindelse med den modbydelige omskæring, der finder sted, og at disse efter fru Margrete Aukens begreber »smukke voksne kvinder« risikerer at dø under en fødsel, fordi de er blevet omskåret som børn, og at der hele livet igennem er komplikationer for disse piger, og det burde fru Margrete Auken forholde sig til. Og jeg synes, det er sølle, at fru Margrete Auken ikke kan tage denne debat alvorligt i stedet for at gøre det, som hun gjorde.

Og hvis det virkelig er således, som fru Margrete Auken lægger op til, at det vil være helt forkert at indføre denne regel i dansk lovgivning, må jeg sige, at vi plejer at sammenligne os med Norge og Sverige, og at jeg bestemt hilser det velkomment, at man i disse lande har taget sig sammen til at sende det signal til de udlændinge, der bor dér, at det er en totalt uacceptabel skik i disse lande.

(Kort bemærkning).

Lene Espersen (KF):

Jeg må indrømme, at jeg synes, jeg hørte det modsatte fra fru Margrete Auken her fra talerstolen, for jeg hørte, at SF vil være åben over for lovgivning på området, hvis det er det, der skal til, og hvis de mennesker, der har denne problematik inde på livet, faktisk mener, at det er en fornuftig måde at forsøge at løse problemet på.

Og i den forbindelse vil jeg referere til Fatuma Ali, som er meget kendt i denne sammenhæng, for Fatuma Ali siger: Jeg kan godt forstå, at politikerne har overset problematikken, for somalierne har kun været her i landet i de sidste fem år, men jeg håber, at det i fremtiden vil få konsekvenser for førelidene, hvis de får deres døtre omskåret i udlandet.

Vi har altså i hvert fald én, der er kendt i denne sammenhæng, som faktisk opfordrer Folketinget til at vedtage en egentlig lovgivning på dette område.

Og så kan jeg forstå på fru Margrete Auken, at SF mener, at hvis det er strafbart i andre lande, så er der ikke nogen problemer med at vedtage en lovgivning i Danmark, for så gælder den dobbelte strafbarhed, og så har vi ikke hele denne problemstilling vedrørende eksterritorial lovgivning, hvor man lovgiver for noget, der

sker i andre lande, og det vil jeg give fru Margrete Auken ret i ikke er særlig hensigtsmæssigt.

Men så må jeg også henvise til den publikation fra maj 1996 fra Danida, hvoraf det jo netop fremgår, at FN's børnekonvention er tilstrækkelig til at forhindre omskæring i udlandet, og derfor tror jeg, vi under udvalgsarbejdet må sikre os, at vi får en præcisering her, for så kan jeg forstå at også SF er positivt indstillet.

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

Jeg må bede fru Pia Kjærsgaard om lige at høre efter:

Vi er imod pigeomskæring, for vi synes, det er en barbarisk og lemlæstende skik, men vi må desværre se i øjnene, at det er der altså nogle ude i verden der ikke synes, og hvis vi ikke forholder os til dét, får vi ikke gjort noget ved det, og vi skal have gjort noget ved det og ikke kun have gjort noget ved vores egen pompøse position – så er det sagt!

Og så vil jeg sige til fru Lene Espersen om det andet spørgsmål:

Hvis det viser sig, at de somaliske kvinder – og mændene med for den sags skyld – kan sige, at det, der står i den danske lovgivning i dag, hvor det klart er forbudt, men hvor der ikke er en særlig lovparagraf om det, ikke er tilstrækkeligt, og at det vil hjælpe at få en særlig lovparagraf om det i den danske lovgivning, så vil jeg personlig ikke have noget imod det. Men med hensyn til udlandet har jeg sagt, at som det er i øjeblikket, kan vi rent retligt ikke gøre noget.

Dermed har jeg ikke sagt, at hvis det retlige er i orden, synes jeg også, det er i orden, for det vil jeg godt vide lidt mere om. Men rent retligt er vi forhindret i det for øjeblikket, og desuden er jeg dybt skeptisk over for, om det er en farbar vej at gå i den sammenhæng. Men lad os få det undersøgt.

Og jeg er ganske enig med fru Lene Espersen i, at vi også bør få undersøgt, hvad vi kan gøre ifølge FN's børnekonvention, for jeg hæfter mig altså ved udtrykket rituel omskæring, fordi mit forhold til religiøse skikke siger mig, at denne form for omskæring ikke er specielt rituel. Drengomskæringen er rituel, i hvert fald hos jøderne, men er pigeomskæringen også rituel, altså religiøs?

Det er sådan nogle ting, jeg tror der kan være noget klums med i formuleringerne i børnekonventionen, men lad os prøve at få det undersøgt – jeg har ikke noget i klemme dér.

Bjørn Elmquist (RV):

Vi havde den samme debat i foråret, og i debatten indtil nu har der været tre endog meget aktive ordførere for forslagsstillerne. Så jeg kan jo forudse, at jeg skal igennem den samme vridemølle, som de foregående ordførere, der ikke har kunnet støtte forslaget, har været. Og jeg savner måske den fjerde blandt forslagsstillerne, hr. Jacob Haugaard, men han er måske ikke helt så engageret i denne sag.

Min holdning svarer til det, vi har hørt fra hr. Holger Graversen og fra fru Margrete Auken, og jeg har – på samme måde som fru Margrete Auken gav udtryk for – uden at det er polemisk ment, hæftet mig ved den store interesse, der fra højresiden i salen udvises for vore fremmede synspunkter i denne sag. Det glæder jeg mig over, og jeg håber, at man også vil begynde at lytte lidt til dem på andre områder end lige præcis dette.

Og det er jo påfaldende, at det ikke f.eks. er den udlændingepolitiske eller retspolitiske ordfører for Det Konservative Folkeparti, der deltager i denne debat. For det er normalt ikke fru Lene Espersen, der tager sig af udlændingepolitiske spørgsmål såsom asylansøgere og integration i det danske samfund osv., men her er der altså lige præcis en sag, som fru Lene Espersen kan køre uden for den sammenhæng, som vi andre så må prøve på at få skabt.

Så jeg bakker det op, som justitsministeren, hr. Holger Graversen og fru Margrete Auken har sagt, og så forudser jeg, at der om et øjeblik sidder tre ordførere hernede foran for at komme med korte bemærkninger af samme karakter som til de tre andre, som jeg lige har nævnt, men da mine svar vil blive som de svar, der allerede er givet, vil jeg ikke spilde Tingets tid med dét.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (DF):

Hvis vi bare altid kunne få den forsikring fra hr. Bjørn Elmquist, ville meget være nået i dansk politik, men det er åbenbart kun i forbindelse med sager, der som denne ikke interesserer hr. Bjørn Elmquist så meget, og det er jo ganske få, må man nok konkludere.

Men samtidig vil jeg sige, at jeg faktisk ikke rigtig havde lyst til at gå i rette med fru Margrete Auken på det punkt, men at jeg nu vil gøre det i forbindelse med, at hr. Bjørn Elmquist begynder at tale om udlændingepolitik, for det er jo ikke det, det her drejer sig om; det er da

ikke udlændingelovgivning. Altså er det noget vås, hr. Bjørn Elmquist siger.

Og når både fru Margrete Auken og hr. Bjørn Elmquist ligesom konkluderer, at højresiden – som jeg tror der blev sagt af hr. Bjørn Elmquist – nu pludselig nærer en omfattende interesse for udlændingene i Danmark på baggrund af det forslag, som vi ønsker gennemført, kan jeg så omvendt konkludere, at det gør venstrefløjens altså lige pludselig ikke, fordi den ikke vil være med til at gennemføre det forslag?

Nej, hr. Bjørn Elmquist kan nok se, at det ikke hænger sammen. Så lad være med sådan nogle usaglige argumenter; de er for pinlige.

(Kort bemærkning).

Jan Kørpe Christensen (FP):

Jeg vil modsat fru Pia Kjærsgaard sige, at der var overhovedet ingen argumenter fra hr. Bjørn Elmquist med hensyn til det forslag, vi taler om i dag. Der blev bare henvist til, at man var enig med Socialdemokratiets ordfører, og at man var enig med SF's ordfører osv., men der kom ingen reelle argumenter. Det, taletiden blev brugt til, var forundret at kigge på fru Lene Espersen, der normalt ikke er ordfører på området, og at koncentrere sig om, at en af forslagsstillerne, hr. Jacob Haugaard, ikke er til stede. Hvis vi skulle til at remse op, hver evig eneste gang Det Radikale Venstres ordfører ikke er til stede under behandlingen af forslag her i Tinget, kunne vi få nok at se til, for det sker gang på gang.

Men jeg må advare imod, at man kører på det plan i stedet for at gå ind i substansen af, hvad det pågældende forslag handler om, nemlig de barbariske handlinger, der foretages over for de piger, som bliver omskåret. Prøv at koncentrere opmærksomheden om det, det handler om, og lad være med at komme ned på det plan, som Det Radikale Venstre desværre gjorde her.

(Kort bemærkning).

Lene Espersen (KF):

Jeg kunne forstå, at hr. Bjørn Elmquist både var enig med hr. Holger Graversen fra Socialdemokratiet og med fru Margrete Auken fra SF, og så lyder det jo, som om de to taler var ens. Men det var de ikke.

Jeg ved jo godt, at det sædvanligvis er radikal skik, at man har flere synspunkter på én gang, men jeg vil alligevel gerne vide, om hr. Bjørn Elmquist bakker de synspunkter op, fru Margrete Auken gav udtryk for her fra talerstolen, nemlig at de grupper, forslaget omhandler, rent

faktisk mener, at en særskilt lovgivning på området vil være et nødvendigt og vigtigt redskab for at forhindre det i fremtiden. Vil Det Radikale Venstre så være åben over for tanken om at lave særskilt lovgivning på området? Det savner jeg faktisk et svar på.

Jan Kørpe Christensen (FP):

Omskæring af kvinder er forbudt i Danmark, og med god grund. Omskæring er en grusom og meningsløs handling efter Fremskridtspartiets mening. Det er en skamfering af små pigers kønsorganer, en operation, der medfører livsværdige skader både fysisk og – ikke mindst – psykisk. Det er mildest talt efter vor opfattelse noget sygt noget.

Det er et problem, vi her i Danmark tidligere har haft på afstand, men de senere år er det blevet et problem, der i stigende grad vedkommer os, og vi må handle derefter. Det er nu blevet en forfærdelig realitet for en gruppe piger og unge kvinder i Danmark, og det ønsker Fremskridtspartiet naturligvis at gøre noget ved, og derfor er vi medforslagsstillere her. Fremskridtspartiet vil forbyde al omskæring af kvinder, uanset om indgrebet udføres i udlandet, og uanset om indgrebet ikke er strafbart efter gerningsstedets lovgivning.

Kvindelig omskæring er blevet et aktuelt og påtrængende emne, især efter at Danmark har modtaget en del somaliske flygtninge, som bringer denne tradition med sig. Det er nu forbudt ved lov i Danmark, og det kan give op til 4 års fængsel; men vi ved, at forældrene rejser til udlandet for at få omskåret deres små pigebørn og derefter rejser hjem til Danmark igen.

Det, at de mennesker har bopæl i Danmark, gør, at det vedkommer os. Vi er vidner til, at børn, der fødes på fødegangene sammen med andre danske børn, bevidst sendes til udlandet for at få afskåret nogle legemsdele, vi i Danmark anser for vigtige for at kunne fungere i et normalt liv. Det handler om de børn, der leger med vore egne børn i vuggestuerne og børnehaverne.

Der finder ifølge dansk lov et bevidst overgreb sted. Det er vi enige om, og derfor vedkommer det os, at f.eks. et herboende afrikansk ægtepar lader deres piger gennemgå en operation, der vil mærke dem for livet. Operationerne i udlandet finder typisk sted under brutale vilkår uden bedøvelse og kan på ingen måde sammenlignes med og må heller ikke forveksles med omskæring af drenge. Ved kvindelig

omskæring forstås, at større eller mindre dele af pigens ydre kønsorganer bortopereres. Værst er det i Somalia, hvor man fjerner klitoris og de store og små skamlæber, og det gøres med store smerter, blødninger og infektion til følge. Og instrumenterne er ofte rustne barberblade og lommeknive og glasskår, har vi set.

Hvordan kan vi ignorere dette? Det bliver uhyre vanskeligt for disse kvinder at føde børn. De vil aldrig få det, vi anser for at være et godt og sundt familieliv, og de vil have fysiske og psykiske mén resten af deres liv. På verdensplan er der, siger Danidas rapport for 1996, 100-114 millioner piger og kvinder, der er omskåret.

I Fremskridtspartiet mener vi, at Danmark skal gøre sin lille del af arbejdet og forbyde omskæring af kvinder, der har bopæl her i landet. En omskæring skal naturligvis kunne straffes, uanset om forældrene har fået foretaget indgrebet i et land, hvor det er lovligt. Vi må stoppe det. Det er for øvrigt tankevækkende, at omskæring af kvinder rent faktisk er forbudt ved lov i bl.a. Somalia, men alligevel er 98 pct. af alle piger i 5-10-års-alderen i landet omskåret.

I vores nabolande, Norge og Sverige, straffer man folk, der får deres børn omskåret i udlandet, også selv om det er lovligt i det land, hvor indgrebet er foretaget. Lad også Danmark give sit bidrag ved at fjerne denne tortur og lemlæstelse af små piger. Det skylder vi det internationale samfund efter Fremskridtspartiets mening.

Jeg vil godt sige til sidst, som vi også fremførte sidste gang, at når man tager til udlandet og får foretaget halekupering af hunde og kommer tilbage til Danmark igen, kan man retsforfølges og straffes, selv om det lyder utroligt, at det kan lade sig gøre. Men på området her ønsker man altså ikke at lave en virkelig opstramning. Her ser vi altså, hvad der reelt ligger til grund, og hvor saglig debatten er fra de partier, der afviser forslaget. Men jeg håber, at der fremover vil komme så mange argumenter, også fra forskellige arbejdsgrupper osv. og fra de undersøgelser, ministeriet fortsat vil lave, at vi kan få lovforslaget igennem – også set i relation til, at det vitterlig er uhyggeligt for de stakkels piger, det går ud over.

Bruno Jerup (EL):

Der behøver ikke være nogen tvivl om, at Enhedslisten er imod omskæring og også bekæmper den med de midler, der er mulige.

For det første er det sådan, at vi i Danmark allerede har en lov, hvorefter det er forbudt at omskære kvinder i Danmark, og den lov betyder også, at det er forbudt at tage til andre lande, hvor det er forbudt, og få det gjort der. Hr. Jan Køpke Christensen nævnte, at bl.a. i Somalia er det forbudt, og det vil sige, at den allerede eksisterende lovgivning sådan set er tilstrækkelig, i hvert fald med hensyn til de lande.

Det absolut nye er, at man ifølge det foreliggende lovforslag fra de tre partier ønsker at straffe her i Danmark for handlinger, som er begået i lande, hvor disse handlinger er tilladt. Selv om omskæring er fuldstændig uacceptabel, også set fra Enhedslistens synspunkt, mener vi, at man begynder at bevæge sig ind på et meget problematisk område rent juridisk.

Hvis man ser på anden del af § 1, er det svært at forstå den skelnen, der ligger i opbygningen af stk. 1. Det må være den konkrete handling, som skal pådømmes, og det er vel afgørende for, om de alvorlige følger skal være skærpende omstændigheder, at handlingen sker med forset til at skabe alvorlige følger. Nu kan man jo hævde det synspunkt, at det er ganske alvorligt at ødelægge en kvindes kønsorganer. Det er jeg ganske enig i, og i den betydning har indgrebet naturligvis alvorlige følger. Men jeg kunne godt tænke mig, at forslagsstillerne kunne forklare mig, hvad der er forskellen mellem første og anden del af stk. 1, hvis det ikke er sådan, at de i virkeligheden er udtryk for det samme.

Nogle af problemerne i § 2 har jeg allerede omtalt. Det væsentlige i denne paragraf er, at den vil have vidtrækkende konsekvenser for hele vores lovgivning. Derfor skal der argumenteres for, at denne sag ikke på nogen måde er parallel til, at man f.eks. sættes i fængsel i sit hjemland efter at have fået foretaget en abort i f.eks. Danmark.

Der er sager, som står over national lovgivning, det er der eksempler på. Sådan noget som krigsforbrydelser betragtes som forbrydelser mod menneskeheden, og det er korrekt, at FN gentagne gange har fordømt, og at Danmark har tilsluttet sig det, at omskæring er overgreb på kvinders og pigers menneskerettigheder. Problemet er selvfølgelig, at en række lande ikke har skrevet under på de erklæringer eller har taget forbehold over for spørgsmålet.

Det næste store problem er, om bevisbyrden kan løftes. Hvis det eneste reelle vidne er den pige, som overgrebet er udført på, stiller man f.eks. en 12-årig pige i den situation, at hun skal

vidne mod sine forældre i en retssag, hvor man for det første kan sige, at vidnets stilling vil være problematisk på grund af alderen, og hvor hun for det andet kan være medvirkende til at give begge sine forældre 8 års fængsel. Og mens hendes forældre så tilbringer 8 år i et dansk fængsel og Danmark kører en udleveringssag over for bedsteforældrene i udlandet, kan man kun foretage den konkrete handling at tvangs-anbringe pigen på en døgninstitution eller et andet sted, indtil forældrene kommer ud igen.

Derudover er det meget uklart, hvilket omfang problemet har. Findes der eksempler, hvor lovforslaget kunne bruges? Her tænker jeg ikke på situationer, hvor man kan bruge den eksisterende lovgivning. Så vidt jeg har forstået indtil nu, er den i forvejen meget sjældent brugt, og derfor må man spørge, om der overhovedet er situationer, hvor forslaget kan bruges i praksis.

Det kan jo tænkes, og det er meget muligt, at forslagsstillerne har til hensigt at lave en symbolsk lov med det formål at sende et signal ud om, at sådanne handlinger er uacceptable. Hvis det var den eneste hensigt, kunne man have en rimelig forståelse for det. Det kan nogle gange være rimeligt at sende signaler om, at den slags handlinger er fuldstændig uacceptable. Men hvis det er sådan, må vi lige have præciseret, at det faktisk kun er det, der er meningen, og at man ikke havde tænkt sig at bruge loven i praksis.

Det er også lidt svært at forstå, hvordan man kan lave love med så omfattende strafferammer, når man ikke havde tænkt sig at bruge dem i praksis. Det tror jeg nu heller ikke er forslagsstillerens hensigt.

Det er muligt, endog sandsynligt, at man med oplysning og information og vejledning af udenlandske forældre, der kommer til Danmark, kan komme langt videre. Dermed kan man også sende et meget bedre signal. Jeg tror f.eks., at man på et meget tidligt tidspunkt, når udenlandske forældre kommer til Danmark – enten som flygtninge, indvandrere eller gennem familiesammenføring – skal sørge for at få en snak med dem og gøre dem bekendt med, hvordan vilkårene er i Danmark, og hvordan vores traditioner på området er, og også forklare dem, at i Danmark gør vi ikke sådan noget, og at man faktisk godt kan få et godt liv i Danmark uden det.

Vi synes også, det er rimeligt at prøve at lytte til de kvinder, det drejer sig om, og som har

været udsat for de overgreb. Til trods for disse uacceptable overgreb vil det nemlig altid være forkert at trække problemet ud af en samlet helhed. Jeg synes også, det vil være rimeligt at rådføre sig med andre lande, f.eks. Norge, som har en lignende lovgivning, og høre, hvilke erfaringer de har.

Derudover har jeg et par ting mere, jeg vil sige; men det får jeg sikkert mulighed for lige om lidt, når forslagsstillerne har været heroppe og stille spørgsmål.

(Kort bemærkning).

Lene Espersen (KF):

Hr. Bruno Jerup gik meget op i at tale om, at i de lande, hvor omskæring er tilladt, ser Enhedslisten et problem, men at Enhedslisten ikke ser et problem i de lande, hvor det er forbudt. Men som jeg har fremført flere gange i dag, mener jeg, at FN's konvention om børns rettigheder, giver udmærket hjemmel til at sige, at de lande, der har ratificeret børnekonventionen, også har forpligtet sig til at bruge alle forhåndenværende midler til at forhindre omskæring.

Jeg står her med en liste, som blev sendt fra Udenrigsministeriet i går, med de nyeste tal på, hvor mange lande der har ratificeret konventionen om børns rettigheder. Der er kun seks lande i verden, som ikke har ratificeret den, så jeg vil stille hr. Bruno Jerup det spørgsmål: Hvis vi i bemærkningerne til lovforslaget skriver, at det naturligvis kun gælder for de lande, der har ratificeret FN's konvention om børns rettigheder, for så har den dobbelte strafbarhed i hvert fald løst det problem, vil Enhedslisten så stille sig positiv over for lovforslaget?

Så kan jeg også forstå på hr. Bruno Jerup, at man ikke rigtig forstår § 1, stk. 1, i lovforslaget. Man forstår ikke rigtig det med de skærpene omstændigheder, og dér vil jeg da bare til almindelig oplysning fortælle, at det ene og alene er, fordi jeg mener, at der kan være tilfælde, hvor det er så grov en lemlæstelse, der har fundet sted, at en almindelig legemsbeskadigelsesparagraf ikke er tilstrækkelig. Man vil finde præcis den samme skelnen i lovgivningen i Sverige og Norge på det her punkt. Så der er altså ikke noget mærkeligt i det.

Og hvis man tænker på, at en pige kan være udsat for at blive omskåret med glasskår og lige og være ved at forbløde ihjel, mener jeg sådan set heller ikke, at det kan være rimeligt at nøjes med mildere legemsbeskadigelse; så må man tage en skærpelse i brug.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Jeg kan jo starte med at sige, at Enhedslisten naturligvis er positiv over for, at vi gør alt, hvad vi kan for at forhindre overgreb mod børn – i det her tilfælde en konkret legemsbeskadigelse af piger.

Men vi vil have tingene undersøgt ordentligt. Og vi er bestemt ikke sikre på – og det er det, der er problemet – at det foreliggende forslag er det mest adækvate svar på det problem, der ligger, nemlig hvordan vi forhindrer det, og hvordan vi begrænser så meget som overhovedet muligt, at den slags overgreb sker. Det er muligvis et forslag, der er trukket lidt ud af den blå luft i forhold til problemets omfang.

Men det er klart, at vi synes, det er vigtigt, at der bliver stillet nogle spørgsmål i udvalget, og at vi får afklaret, hvordan det rent faktisk kan fungere.

Og så har jeg et spørgsmål til ordføreren for forslagsstillerne, nu jeg har muligheden for det. Der kan jo være et problem for de kvinder og piger, som vokser op i Danmark, og som ikke er blevet omskåret. Og dér har vi faktisk også i FN skrevet under på, at under den omstændighed, at en kvinde, hvis hun vender tilbage til sit hjemland, må flygte fra sit hjemland igen på grund af risikoen for kønsbestemte overgreb – og man må sige, at omskæring helt klart er et kønsbestemt overgreb – at vi har en særlig forpligtelse til at give asyl med henvisning til det. Jeg vil gerne vide, om ordføreren også har sådan nogle overvejelser inde i billedet, for det er jo vigtigt at tage ind i denne her sammenhæng.

(Kort bemærkning).

Lene Espersen (KF):

Til det sidste kan jeg sige, at jeg ikke er bekendt med den erklæring, men det synes jeg da vi skal dyrke under udvalgsarbejdet, for det synes jeg lyder særdeles interessant.

Så vil jeg blot sige til hr. Bruno Jerup, fordi vi i forbindelse med denne her lovgivning talte om, hvorvidt den nu er en god idé, og om den overhovedet vil hjælpe, at jeg da synes, det vil være interessant under udvalgsarbejdet at få set på, hvordan det er gået i Sverige, efter at man har fået lavet en lov på området. Og dér kan jeg da godt løfte sløret en smule og sige, at i Sverige, der jo har 5 gange så mange somaliske flygtninge, som vi har i Danmark, har man faktisk meget positive resultater på grundlag af, at man

har fået en særskilt lov på området. Man kan sige til familierne, når de kommer: I må forstå, at det her er forbudt i Sverige, og i Sverige fortolker vi loven således, at I heller ikke kan tage til udlandet at få det gjort.

Så det er bare lige en oplysning, som jeg mener hr. Bruno Jerup kan bruge, og så vil jeg spørge hr. Bruno Jerup, om man, hvis det viser sig, at den svenske lovgivning faktisk har været en succes, så vil stille sig positiv over for lovforslaget.

(Kort bemærkning).

Jan Køpke Christensen (FP):

Jeg vil sige til Enhedslisten, at jeg faktisk synes, at det, der kom fra Enhedslisten i dag, var ret positivt. Jeg mener, at det var noget af det mest saglige fra de partier, der ikke er med blandt de partier, der står bag forslaget.

Derfor vil jeg da også meget gerne ligesom fru Lene Espersen under udvalgsbehandlingen se på, om det skal gælde dem, der har underskrevet FN's børnekonvention, og det er jo, som det blev nævnt, 186 ud af 192 lande. Så hvis man i hvert fald kunne indskærpe det over for netop de lande, der har underskrevet FN's børnekonvention på det her område, så synes jeg, vi er nået langt.

Det er saglig argumentation, at vi eventuelt bør kigge på det, så det vil Fremskridtspartiet meget gerne gøre som et af de partier, der står bag forslaget.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Ud over FN's børnekonvention har vi også underskrevet »A Platform for Action« på kvindekonferencen i Beijing, og dér kunne jeg da godt tænke mig at høre både fra Fremskridtspartiet og fra Dansk Folkeparti, om de er enige med Enhedslisten i, at det bør være sådan, at en kvinde kan søge asyl i Danmark med henvisning til, at hun er i fare for et kønsbestemt overgreb i det land, hun skal tilbage til. Det kunne f.eks. godt være aktuelt i nogle af de her sager, for nogle af dem må jo regne med, at de vil blive udstødt, hvis de vender tilbage, og dermed i Somalia og andre steder må dø af sult. Men jeg går ud fra, at man selvfølgelig har tænkt over det, og at man også går ind for, at det kan være sådan.

Så lige til fru Lene Espersen: Jeg er helt enig i, at vi må prøve at høre, hvad erfaringerne fra Sverige og Norge er. Så vidt jeg forstod på fru

Lene Espersen, står det ikke konkret i svensk lovgivning – jeg ved ikke nok om det, jeg har ikke læst den – men jeg forstod på fru Lene Espersen, at det, der stod i svensk lovgivning, var, at det blev fortolket sådan, at det også var forbudt at rejse til udlandet. Det er en helt anden problemstilling, om en lov bliver fortolket sådan eller det faktisk er en almindelig, skal vi sige lovfastsat praksis.

Men jeg synes selvfølgelig, vi skal høre, hvad erfaringerne er, og jeg mener, at man skal gøre det, som virker bedst muligt, og ikke bare lave noget, som profilerer éns standpunkt. Jeg har ikke hørt nogen her i dag, som ikke siger, at omskæring er vi imod, og at det skal bekæmpes, men det skal gøres på en måde, så det heller ikke undergraver alle former for normal tænkning.

Pia Kjærsgaard (DF):

Jeg har siddet og hørt på debatten, og jeg synes godt, at jeg kan konkludere – også ved gennemlæsningen af ordførertalerne fra dengang – at da Dansk Folkeparti fremsatte det her forslag i sidste samling, var stemningen generelt lidt mere positiv, end den er nu. Nu synes jeg, at de ordførere, som faktisk stort set alle sammen gik op og bakkede det op – det endte så desværre ikke med vedtagelse til sidst, men der var meget positive toner omkring det – viser, at der i hvert fald er et stort flertal, der desværre har sagt fra over for det her forslag. Det synes jeg er trist, for alle er jo enige om, at noget skal gøres.

Det er brutale og barbariske overgreb over for små piger, som bliver invalideret på krop og sjæl for resten af livet. Indgrebet er jo forbudt i Danmark på dansk grund, men der er ikke nogen beskyttelse mod de omskæringer, der finder sted i hjemlandet, og hvor udlændinge så tager til deres hjemland for at få det gjort og vender tilbage til Danmark igen. Der sker ikke noget over for dem, og det er faktisk en meget trist ting, at det er sådan.

Det her forslag bør naturligvis gennemføres så hurtigt som overhovedet muligt, ligesom det er gjort – og det ved jeg i hvert fald – i Norge. Jeg er lidt i tvivl om Sverige, men hvis ikke justitsministeren kan svare, kan vi i hvert fald få det afklaret under udvalgsarbejdet. Men under alle omstændigheder er der lavet en lov om det i Norge, og dér tror jeg, at vi skal være enige om, at dér indhenter vi nogle oplysninger for at finde ud af, hvordan det fungerer – om ikke det fungerer efter hensigten.

Det er stadig væk sådan, at offentlige myndigheder har en pligt til at indberette, hvis de bliver bekendt med, at der er sket overgreb på forskellig vis, og vi kan vel være enige om, at det her er et overgreb af højeste karat. Hvis sundhedsplejersker, læger, børnehavepersonale, skolelærere og andre bliver bekendt med det her, så mener jeg helt afgjort, at så skal disse tilfælde meldes til politiet, og jeg vil godt bede om en bekræftelse fra justitsministeren om, at sådan er det. For dér synes jeg, at den socialdemokratiske ordfører udtrykte, at nå ja, man kunne gøre det, hvis man fandt, at man havde lyst til det. Det er en pligt, man har. Det skal man simpelt hen gøre, og det skal i hvert fald være min opfordring. Jeg vil godt have justitsministeren til at bekræfte det.

Så synes jeg, at justitsministeren bliver nødt til at trække den bemærkning, han kom med i sit første indlæg, tilbage, om, at det ville være synd for de børn, det gik ud over, fordi det ville være som en dobbeltstraf, fordi det er deres forældre, der faktisk er dem, der er skyldige i det her. Sådan er det jo desværre med forældre, der ikke behandler deres børn på den måde, de skal, og der kan desværre være mange andre mishandlinger, som finder sted. Det er sikkert ikke rart for børn, at forældre skal straffes for sådan noget, men for omverdenen er det naturligvis helt korrekt, at det bliver gjort. Sådan må det være, uanset om det drejer sig om omskæring eller om en anden form for mishandling, som det her bestemt også er.

Justitsministeren (Bjørn Westh):

Jeg skal gøre det kort. Det er rigtigt, at børnekonventionen af regeringen anses for et meget vigtigt dokument, og at vi vil arbejde for, at intentionerne i børnekonventionen bliver ført ud i livet så godt som overhovedet muligt over hele verden. Det indgår som et led i dansk udviklingsbistandspolitik.

Fru Birthe Rønn Hornbech spurgte mig konkret, om der var nogle sager. Og det er et af problemerne i diskussionen i dag, for jeg fornemmer i og for sig, at Folketinget generelt er enig om holdningen til disse her ting. Men er der nogen sager? Dér er det altså stadig væk sådan, at det over for mig er oplyst, at man i Sundhedsministeriet ikke er bekendt med, at der er nogen, og vi har også forespurgt hos Rigsadvokaten, der heller ikke er bekendt med, at der er sådan nogle sager.

Men jeg vil gerne sige til fru Lene Espersen og andre, der har rejst dette, at har man nogle konkrete eksempler, så vil jeg lade det undersøge – det er også et svar til fru Birthe Rønn Hornbech – og lad os så se på, om der er nogle sager. Fordi en avis omtaler det, er det ikke altid det samme som, at der er nogle konkrete sager. Men det vil jeg meget gerne lade undersøge, hvis der kommer nogle ting frem under udvalgsbehandlingen; så lad os få det undersøgt og diskuteret på den baggrund. Men indtil nu har jeg i hvert fald ikke fået oplysning om, at der skulle være sådan nogle sager.

Det fører mig så hen til hr. Bendt Bendtsens indlæg. Spørgsmålet om, hvorvidt det er nødvendigt, var det første spørgsmål, man har stillet sig i den konservative gruppe. Og det er klart, at det har noget at gøre med, om der er nogle sager, nogle konkrete problemer, som vi kan løse med dette her, og så skal vi selvfølgelig overveje det. Og det vil jeg gerne se på.

Så vil jeg også gøre opmærksom på den arbejdsgruppe, der har været i Sundhedsministeriet, og hvor de somaliske kvinder har været med, der anbefaler denne signalgivning gennem et øget oplysningsarbejde, og det er jo også en del af lovforslaget og en vægtig del af lovforslaget – det tror jeg alle har været enige om.

Så tror jeg, der er en lille misforståelse omkring forholdene i udlandet. I Norge er det sådan, som det har været beskrevet. I Sverige er det sådan, at dommerne formentlig ikke har kompetence til at dømme, medmindre det også er strafbart i det land, hvor gerningen er foretaget, og det vil sige, at de svenske regler er meget lig de danske regler.

(Kort bemærkning).

Jan Køpke Christensen (FP):

Det, der fik Fremskridtspartiet til at være optimistisk med hensyn til det forslag i dag, var jo bl.a. også Socialdemokratiets eget organ, Det Fri Aktuelt, hvor justitsministeren netop siger, og jeg citerer:

»Omskæringen af kvinder er en forbrydelse. På baggrund af den aktuelle debat om omskæring af kvinder overvejer jeg at foreslå en ændring af loven.«

Og det synes jeg er flot. Justitsministeren citeres også for at sige, at han nu er ved at kigge på erfaringer fra Norge og Sverige, hvor der er tale om børnemishandling, hvis forældre rejser til udlandet og får foretaget den meget smertefulde omskæring af deres små piger.

Alle sådan nogle citater kan vi finde adskillige af, også fra de partier, der i dag har taget afstand fra forslaget. Man er enig i det principielle, at det er uhyggelige perspektiver, vi oplever – vi har set det på fjernsyn osv., og det, der foregår, er direkte svineri efter Fremskridtspartiets opfattelse – men alligevel vil man ikke tage det optimale skridt til at stoppe dette her, og det synes vi er utrolig betænkeligt.

Fremskridtspartiet vil ligesom sit søsterparti i Norge naturligvis følge op på sådan noget her, hvor Fremskridtspartiet i Norge jo fik opbakning til netop de synspunkter, som vi også her i dag giver udtryk for. Det er kedeligt, at den danske regering ikke ser den reelle alvor i dette her, og jeg fornemmer, at det gør man ikke, når man ikke vil tage de optimale skridt.

Men ligesom på mange andre områder vil vi måske senere se, at der også kommer et forslag fra regeringen, der går i samme retning som det pågældende forslag. Vi må håbe på det bedste.

Lene Espersen (KF):

Mange ordførere og også justitsministeren har i dag været inde på, om en lovgivning var nødvendig på dette her område. Og jeg vil da gerne her fra Folketingets talerstol indrømme, at det ikke er en idé, der er udsprunget af mit hoved eller hr. Jan Køpke Christensens eller fru Pia Kjærsgaards, dette med at lave et lovforslag på området.

De mennesker, der faktisk er kommet med et ønske og ideen til, at der skulle være en lov på området, er de kvinder og familier, som dette her berører i hverdagen. Vi havde en høring på Christiansborg i midten af januar måned i år, og da var en af konklusionerne, hvis man ellers havde været der og talt med kvinderne, at de mente, at en lov ville være et utrolig godt redskab at have sammen med oplysningsarbejdet til at forklare, at vi i Danmark ikke tolererer omskæring af piger.

Vi har set eksempler både fra Norge og Sverige på, at det, at man har en særskilt lovgivning på området, har en meget stor signalværdi, og det er sådan set det, der er baggrunden for, at vi har fremsat det lovforslag, som vi diskuterer i dag.

Jeg synes, at det har været en god debat på nogle måder, fordi man jo kan konkludere, at der sådan set ikke er nogen partier i Folketinget, som er tilhængere af omskæring. Dér, hvor det kniber, er med hensyn til, hvor langt man vil gå for at sikre, at det så ikke sker.

Og dér synes jeg jo, det er meget ærgerligt at høre, at Socialdemokratiet har flyttet sig, som fru Pia Kjærsgaard også påpegede, siden vi diskuterer dette her emne i foråret. Jeg synes, det er utrolig ærgerligt, at Socialdemokratiet er gået i stå på grund af et udvalgsarbejde, som jo faktisk skulle fremme sagen i stedet for.

Venstre taler om, at lovforslaget er en genfremsættelse af det, vi diskuterede i foråret, men det er faktisk ikke korrekt. Hvis man læste lovforslaget, ville man se, at der bl.a. er skærpede straffebestemmelser, hvis det har været en særlig grov omskæring. På det punkt er det altså forskelligt fra det, vi diskuterede i foråret. Men jeg blev heller ikke særlig klog på, om Venstre ville stemme ja eller nej til det. Hvis de ord, som Venstre markedsfører sig på: »Venstre ved du, hvor du har«, skal stå til troende, må man jo gå ud fra, at de talrige udtalelser, vi har hørt fra Venstres folketingsmedlemmer på det her område, betyder, at Venstre vil stemme ja, når lovforslaget bliver færdigbehandlet her i Folketingssalen.

Det Konservative Folkeparti, Fremskridtspartiet og Dansk Folkeparti har været meget positivt indstillet over for lovforslaget; det havde jeg såmænd også forventet. Jeg synes, det er fint, at der i hvert fald er nogle partier i Folketingssalen, der ikke er bange for at gøre noget ved dette problem, også selv om det er vanskeligt, og også selv om ikke alle befolkningsgrupper synes, det er særlig godt, at vi i Folketinget forsøger at blande os i det.

Jeg fornemmede også, at SF havde en positiv indfaldsvinkel til lovforslaget, både den del af det, som går på, at der skal være en lov på området, og med hensyn til at straffe, såfremt det foregår i udlandet. Og dér vil jeg da endnu en gang fremhæve FN's børnekonvention som et eksempel på, at vi godt kan straffe for gerninger foretaget i udlandet, og i den forbindelse henviser til Danidas rapport fra maj 1996, hvor man netop henviser til FN's børnekonvention, der er et udmærket eksempel at bruge, hvis man vil forsøge at komme omskæringen i udlandet til livs.

Det Radikale Venstre kunne man ikke blive klog på; det er der ikke så meget nyt i. Man havde både SF's synspunkter og Socialdemokratiets synspunkter, og jeg må så bare håbe på, at man senere hen i udvalgsbehandlingen kommer til at hælde mest til SF's side, for så begynder der jo at tegne sig et flertal i Folketingssalen, så vi kan få lovforslaget vedtaget.

Endelig havde Enhedslisten en lang række spørgsmål. Jeg mener, at nogle af dem allerede er besvaret her fra talerstolen, men jeg synes, det vil være meget fint, hvis vi under udvalgsbehandlingen studerer lidt, hvad der foregår i vores nordiske broderlande Sverige og Norge. Dér har man jo meget fine eksempler, som vi kan drage lære af.

Og så håber jeg på, at det studium, der skal gøres under udvalgsarbejdet, vil medvirke til, at det her lovforslag får en velvillig behandling og bliver vedtaget i Folketingssalen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af lovforslag nr. L 105: Forslag til lov om ændring af lov om tilskud til elproduktion. (Begrænsning af tilskud til naturgasbaseret kraftvarme m.v.).

Af miljø- og energiministeren (Svend Auken). (FremSAT 4/12 96).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Martin Glerup (S):

Det er uomtvisteligt, at produktionstilskuddet på 10 øre pr. kWh el produceret på decentrale kraftvarmeværker på grundlag af vedvarende energi eller naturgas har været et godt incitament til at fremme en effektiv og miljørigtig elproduktion i Danmark.

Det er lige så uomtvisteligt, at CO₂-tøren i visse tilfælde er blevet et for gunstigt incita-